

Tutkimusjohtaja, HTT
Jari Kaivo-oja

TULEVAISUUSVERSTAS OSAAVA KYMENLAAKSO 2030

Keskiviikkona 28.8.2019 klo 8.00 –
12.00

**Paikka: Ekami, Kotekon
kampus**

Kymenlaaksonkatu 29, Kotka

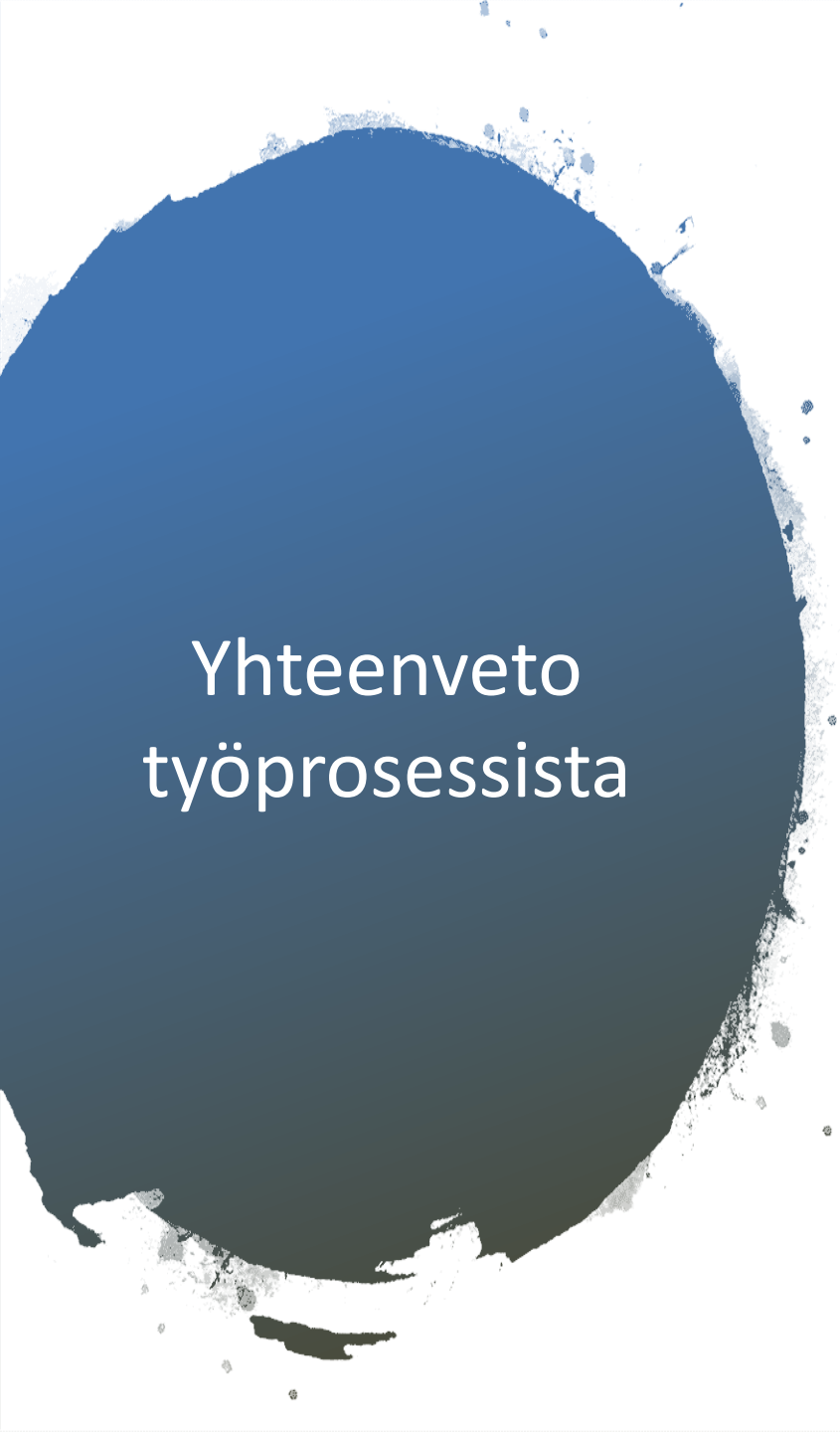
Kohderyhmä: Työnantajat,
oppilaitosten edustajat ja
niiden sidosryhmät, Delfoi-
haastatellut panelistit.

OHJELMA

- **7.45-8.00 KAHVITARJOILU**
- **8.00-8.15 Tervetulo- ja alkusanat**
 - Rehtori **Sami Tikkanen**, Etelä-Kymenlaakson ammattiopisto
 - Yhteyspäällikkö, varatoimitusjohtaja, **Sirpa Kantola-Pakkanen**, Kymenlaakson kauppakamari.
- **8.15-9.00 Tietoiskut ja tulevaisuusverstaan aloitus**
 - Etiäinen – Koulutustarpeiden ennakointi –hanke, keskeiset löydökset
 - Kymenlaakso 2030 Delfoi-haastattelut: *Trendit ja toimintaympäristön muutostekijät* vuoteen 2030 - vaikutukset klustereihin ja osaamis- ja koulutustarpeisiin, **Yrjö Myllylä**, projektipäällikkö, Etiäinen-hanke, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Xamk
 - *Sosiaalipalveluiden* lyhyen aikavälin osaamis- ja koulutustarpeet, **Hilkka Huisko**, projektipäällikkö, Ekami
 - *Rakentamisen* osaamis- ja koulutustarpeita, **Olli Mustapää**, oppimisvalmentaja, KSAO
 - *Metallialan* työvoima- ja koulutustarpeita, **Tuija Arola**, Kouvolan Aikuiskoulutuskeskus
 - Kymenlaakson *vetovoimaisuuden* kehittäminen, **Kati Viljakainen**, YAMK-opiskelija, Kaakkois- Suomen ammattikorkeakoulu, Xamk
- **9.00-12.00 Tulevaisuusverstaasosuus**

Verstasvaiheen ohjelma

- **9.00-9.30** Johdatus tulevaisuusverstastyöskentelyyn, alustavat ohjeet
 - Tutkimusjohtaja, dosentti HTT, YTM **Jari Kaivo-oja**, Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun kauppakorkeakoulu
- **KAHVI työskentelyn lomassa**
 - Tulevaisuusverstaan verostasosuuden alustavat teemojen esittely
 - 9.30-10.15 Vaihe 1: *Ideariihi* ryhmän teemasta (=tulevaisuuspyörän soveltaminen)
 - 10.15-11.00 Vaihe 2: Valitun idean *jatkojalostaminen* (=ACTVOD-tulevaisuustaulukon soveltaminen)
 - 11.00-11.30 Vaihe 3: Valitusta ideasta *visio ja jatkotoimenpiteet* (=tulevaisuustarinan soveltaminen)
- **11.30-12.00 LOPPUKESKUSTELU, SUOSITUKSET JA JATKOTOIMENPITEET**
 - Päättössanat: **Mia Hämäläinen**, aluekehitysasiantuntija, ohjausryhmän pj., Kymenlaakson liitto (tilaisuuden pj.)
 - **Martti Husu**, toimitusjohtaja, ohjausryhmän vpj., Kouvola Innovation Oy.

Yhteenveto työprosessista

Vaihe 1: Ideariihi ryhmän teemasta
(Tulevaisuuspyörä-metodin soveltaminen
teemoittain)

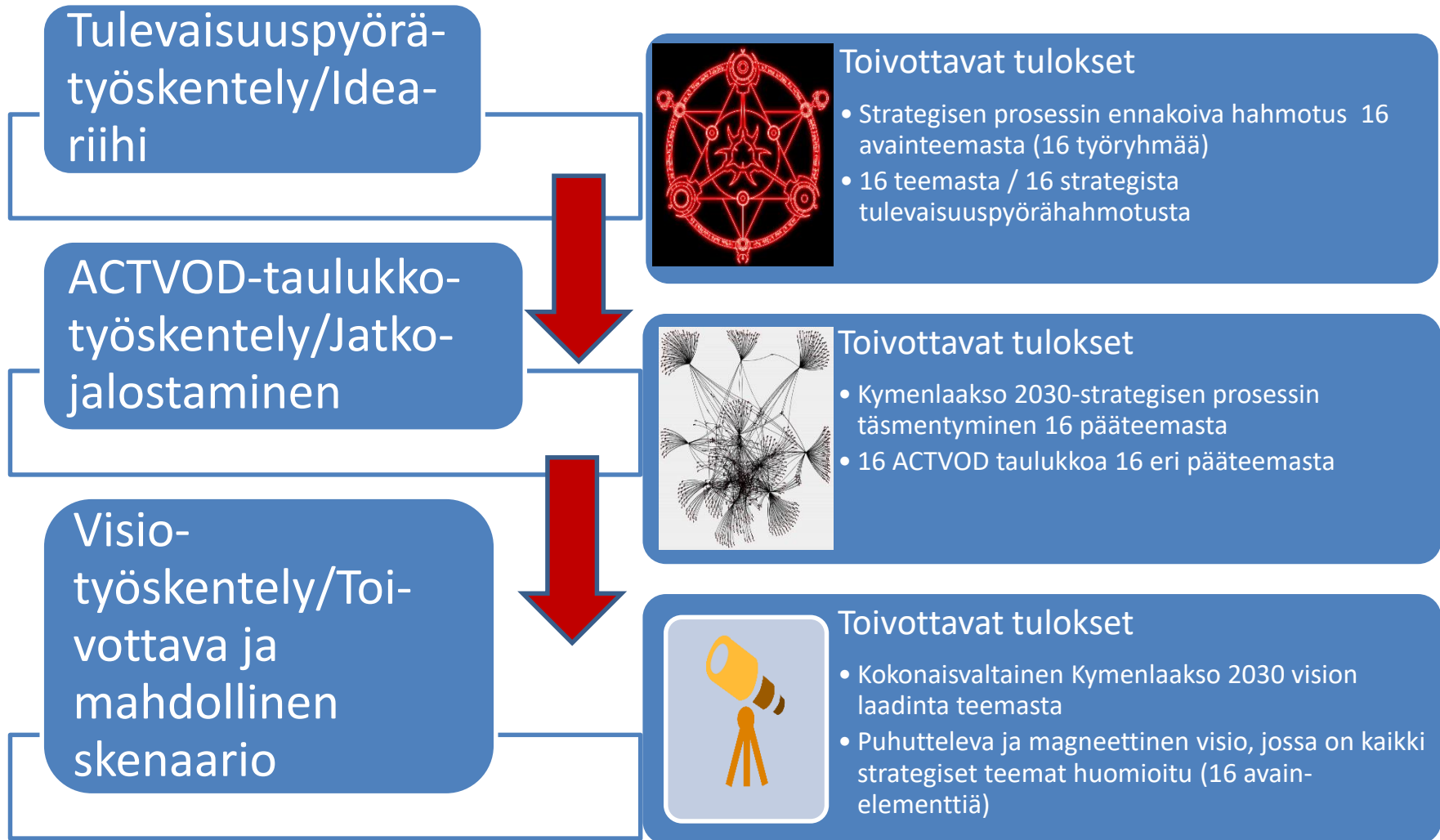
Vaihe 2: Valitun idean jatkojalostaminen
(ACTVOD-tulevaisuustaulukon soveltaminen ja
sen tuottaminen eri ryhmissä, toivottava, mutta
mahdollinen vaihtoehto)

Vaihe 3: Valitusta
skenaarioideasta/vaihtoehdosta laaditaan oma
visio ja siihen liittyvät jatkotoimenpiteet
(Visiotyöskentely)
(= Tulevaisuustarina-metodin käytännön
soveltaminen)

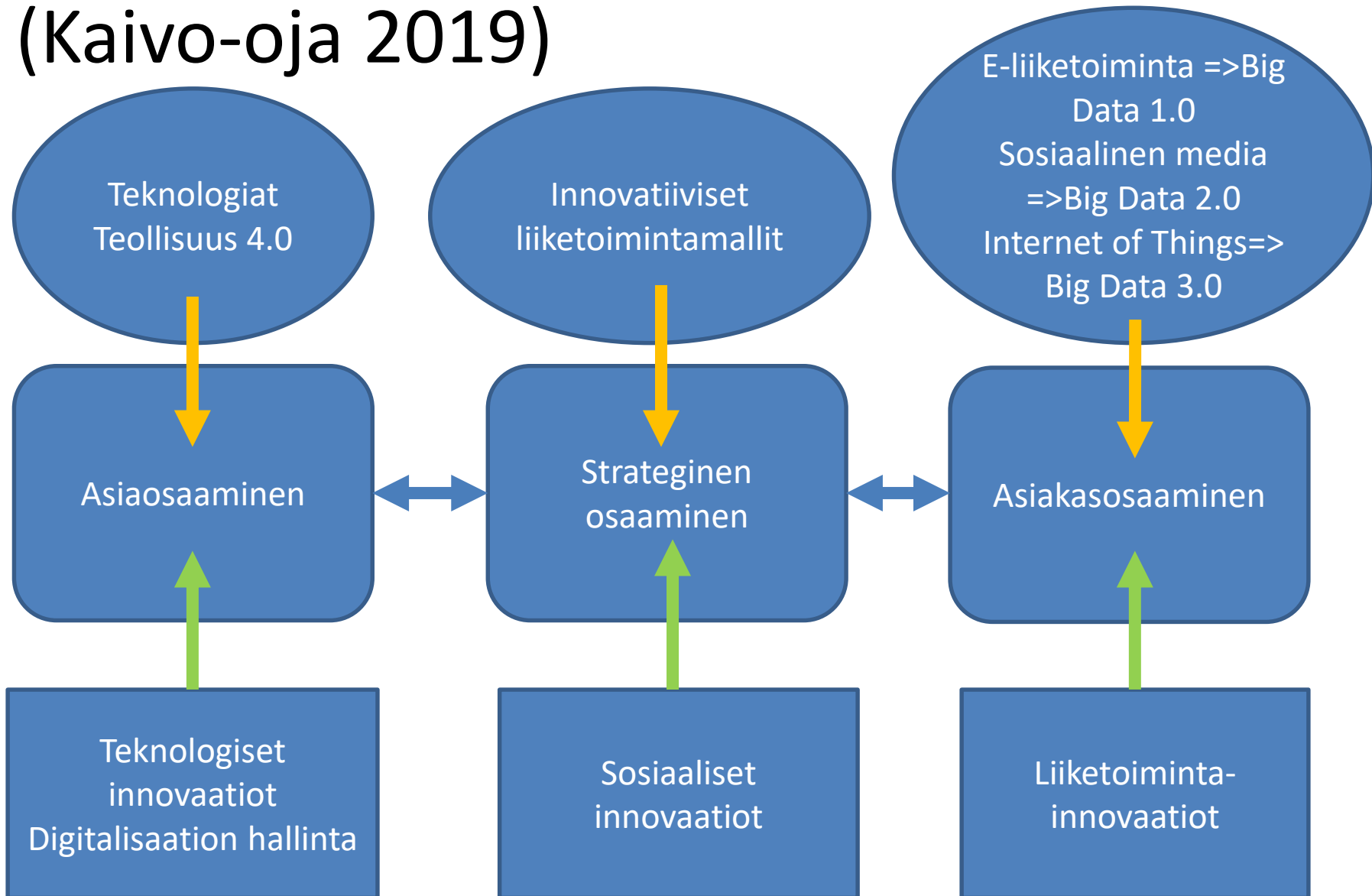
Tavoitteet eri vaiheissa ovat:

-
1. **Vaihe 1:** Ideariihi skenaarioiden
alustavasta sisällöstä, tavoitteena
kokonaiskuvan hahmottaminen
teemoittaisissa työryhmissä.
 2. **Vaihe 2:** Teemaan liittyen toivotun
skenaarion valitseminen, tavoitteena
toivottava ja mahdollinen skenaario
 3. **Vaihe 3:** Tavoitteena valitusta
skenaariosta (toivottava ja mahdollinen
skenaario) vision tekeminen.

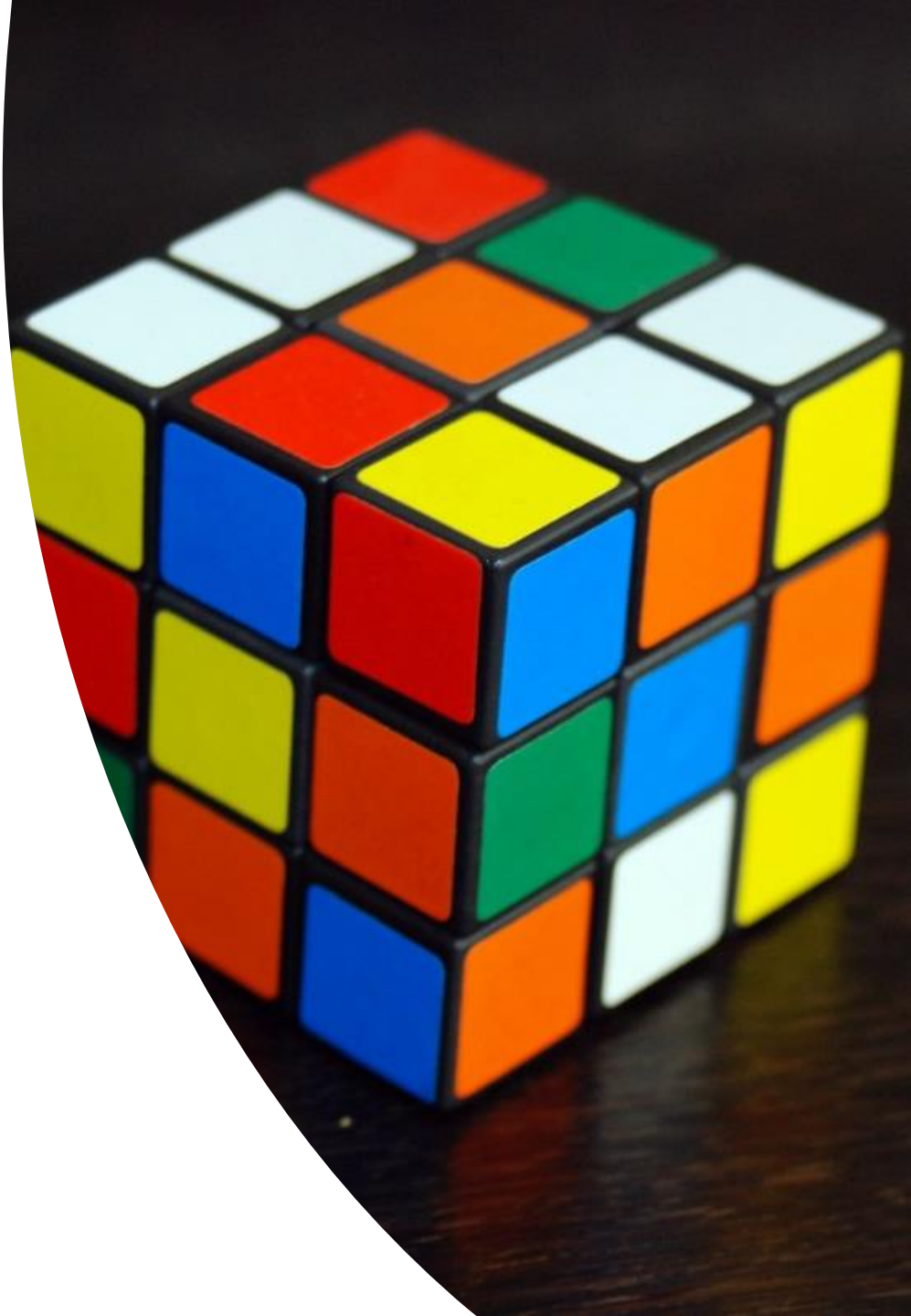
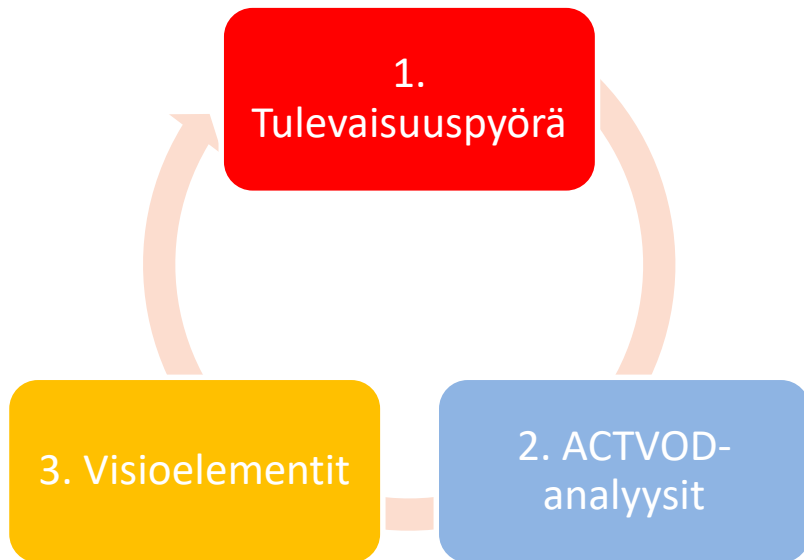
”Osaava Kymenlaakso 2030” ennakointi- prosessit ja toivottavat tulokset

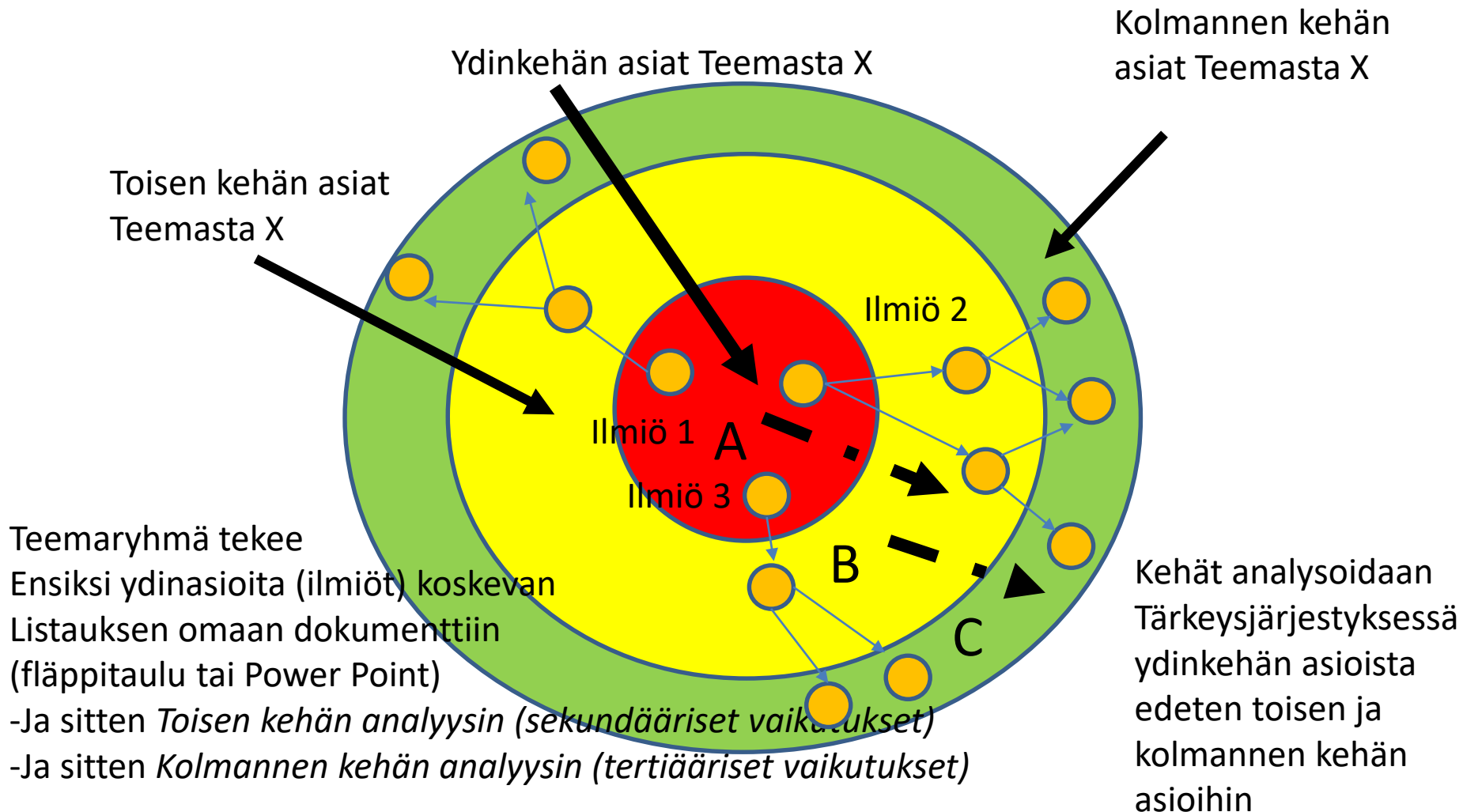
Osaamisen kehittäminen yrityksissä (Kaivo-oja 2019)

Osaava Kymenlaakso 2030-työskentelyn osat: yhteenveto

Vaihe 1: Ideariihi ryhmän teemasta: Tulevaisuuspyörä-menetelmä

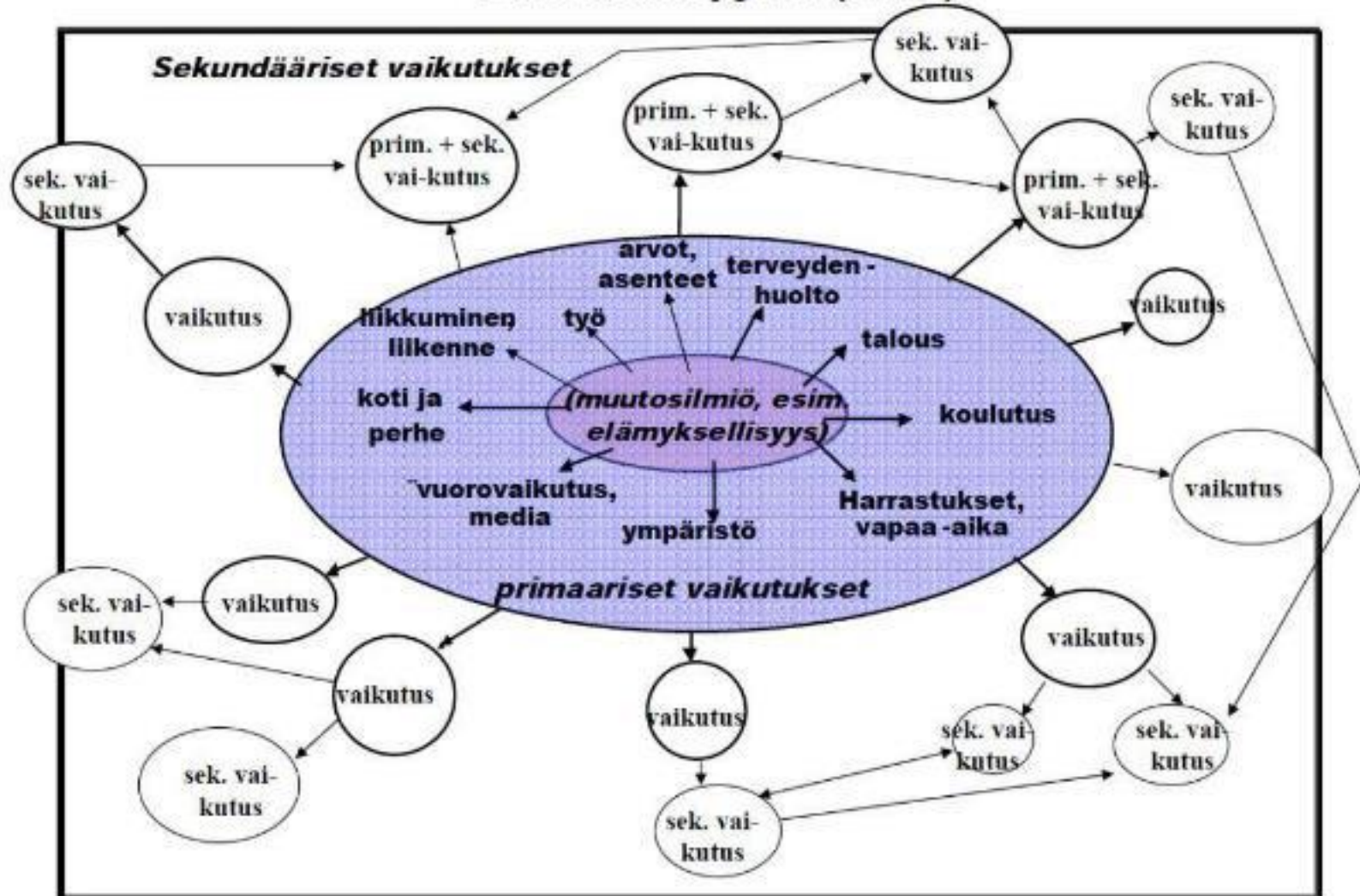

Tulevaisuuspyörä- menetelmä

- Ideana on aluksi listata primääriset muuttujat
- Sitten listaan sekundääriset muuttujat, jotka voidaan kytkeä primääriisiin muuttujiin
- Lopulta listataan tertiääriset muuttujat, jotka kytkeytyvät sekundääriisiin muuttujiin
- Ajatuksena on vaikutusketjujen hahmottaminen ja määrittely
- Kun vaikutusketjut on tunnistettu, voidaan strategiakin muotoilla järkevästi

Esimerkki tulevaisuuspyörästä (kaksi pääkehää) Nurmi 2004

Tulevaisuuspyörä (malli)

Vaihe 2: Valitun idean *jatkojalostaminen*

(= ACTVOD -muuttujat, Tulevaisuus-taulukon soveltaminen)

=> Täytetään taulukko sen osalta mitä toivottavassa, mutta mahdollisessa tulevaisuustarinassa tapahtuu

ACTVOD-muuttujat	Skenaariotarinan elementtejä	Avainkysymys
Toimijat -Actors (A)	Teemaryhmä keskustelee ja määrittelee!	Kerro toimijoiden roolista?
Asiakkaat -Customers (C)	Teemaryhmä keskustelee ja määrittelee!	Mikä on palveluiden tarjonnan logiikka suhteessa asiakkaisiin (service dominant logic)?
Siirtymäjohtaminen – Transformation (T)	Teemaryhmä keskustelee ja määrittelee!	Miten siirtymävaihe orkestroidaan ammattimaisesti?
Arvot, Values (V)	Teemaryhmä keskustelee ja määrittelee!	Millaisen arvopohjan kautta muutos saadaan aikaan?
Esteet muutokselle – Obstacles (O)	Teemaryhmä keskustelee ja määrittelee!	Miten mahdolliset esteet otetaan huomioon muutoksessa? Miten muutosjohtaminen toteutetaan ammattimaisesti?
Ajurit - Drivers (D)	Teemaryhmä keskustelee ja määrittelee!	Miten ajurit otetaan huomioon muutoksessa? Miten muutosjohtaminen toteutetaan ammattimaisesti?

Tehtäväkuvaus tarkemmin: ACTVOD-muuttujat ja tulevaisuustaulukon laadinta

ACTVOD-muuttujat	Skenaariotarinan elementtejä	Avainkysymys
Toimijat -Actors (A)	Ketkä toimivat toivottavassa skenaariossa? – ja miten?	Kerro toimijoiden roolista?
Asiakkaat -Customers (C)	Kenelle palveluksia ja tuotteita tarjotaan ja toimitetaan? – ja miten?	Mikä on palveluiden tarjonnan logiikka suhteessa asiakkaisiin (Service dominant logic)?
Siirtymäjohtaminen – Transformation (T)	Miten systeemiä muutetaan toivottuun suuntaan siirtymävaiheen aikana? Toimenpiteiden X kautta tilanne A muuttuu tilanteeksi B, Eli mitä sisältyy toimenpiteisiin X, tilanteeseen A, ja toivottuun lopputulemaan B?	Miten siirtymävaihe orkestroidaan ammattimaisesti?
Arvot, Values (V)	Mitkä ovat muutoksen toteutuksen arvo ja arvopohja?	Millaisen arvopohjan kautta muutos saadaan aikaan?
Esteet muutokselle – Obstacles (O)	Mitkä asiat tulee huomioida esteinä mahdolliselle muutokselle?	Miten mahdolliset esteet otetaan huomioon muutoksessa? Miten muutosjohtaminen toteutetaan ammattimaisesti?
Ajurit - Drivers (D)	Mitkä ajurit edistävät toivottua muutosta?	Miten ajurit otetaan huomioon muutoksessa? Miten muutosjohtaminen toteutetaan ammattimaisesti?

Vaihe 3: Valitusta ideasta *visio* ja *jatkotoimenpiteet*

- **Visio on tulevaisuuden tavoitetilan kuvaus**
- Vision tulisi olla sellainen että se toimii resurssi-magneettina ja motivoinnin lähtökohtana
- Vision tulisi olla korkean tavoitetason (riittävän haasteellinen) sisältävä tulevaisuuskuvaus
- Kuvaa teemaan kytkeytyvä visio ja tulevaisuuden tavoitetila (toivottava ja mahdollinen)
- **Vision toteutus edellyttää tiettyjä toimenpiteitä ja projekteja:** Mitä ne ovat ja millaisia materiaalisia ja immateriaalisia resursseja se edellyttää? **Painopiste etenkin osaamisen ja koulutuksen kehittämisessä oppilaitoksissa** (huom. fasilitaattorin antama tarkempi luokitteluehdotus).

Jatkotoimenpiteiden jäsentelyvaihtoehtoja

A vaihtoehto:

- Vaihtoehtoja: Välittömästi yksittäisessä koulutusorganisaatiossa toimeenpantavat
- Välittömästi oppilaitosten verkostoyhteistyöllä toimeenpantavat
- TKI toimintaa, lisäselvitystä ja tutkimusta vaativat toimenpiteet

B vaihtoehto:

- nopeasti vaikuttavat (1-3 v),
- keskipitkällä aikajänteellä vaikuttavat (4-5 v),
- pitkällä aikajänteellä vaikuttavat (yli 6 v)

C vaihtoehto:

- Yliopistoa painottavat
- Ammattikorkeakoulua painottavat toimet
- Toista astetta painottavat toimet

D: Muu:

Tulevaisuusverstaan
teemat
(1-13 Toimialaryppäitä
/klustereita/Innovaatio-
ekosysteemejä):
Päähuomio
toivottavassa ja
mahdollisessa
skenaariossa.

1. Prosessi- ja Selluteollisuus, Kartonki- ja pakkausteollisuus , Paperiteollisuus
2. Metalliteollisuus
3. Ympäristö ja energiatuotanto
4. Hyvinvointi ja terveys, sosiaalipalvelut (1)
5. Hyvinvointi ja terveys, sosiaalipalvelut (2)
6. Rakentaminen
7. Kauppa
8. Matkailu- ja kulttuuri (1)
9. Matkailu- ja kulttuuri (2)
10. ICT
11. Kuljetus- ja logistiikka
12. Koulutus ja opetus
13. Liike-elämän palvelut ja asiantuntijatyö
14. Vetovoimaryhmä (1)
15. Vetovoimaryhmä (2)
16. Maahanmuuttoryhmä